Satu Heikkinen / Opetus- ja kulttuuriministeriö
13.9.2021

Asia: HE 45/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle turvallisuutta, turvatoimia ja palveluja koskevasta yhdennetystä lähestymistavasta jalkapallo-otteluissa ja muissa urheilutilaisuuksissa tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi kokoontumislain muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää perusteltuna turvallisuutta, turvatoimia ja palveluja koskevasta yhdennetystä lähestymistavasta jalkapallo-otteluissa ja muissa urheilutilaisuuksissa tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (2016) saattamista voimaan Suomessa sekä tarkoituksenmukaisena irtautumista vuoden 1985 Euroopan neuvoston katsojien väkivallasta ja epäsopivasta käyttäytymisestä urheilutilaisuuksissa ja erityisesti jalkapallo-otteluissa tehdystä eurooppalaisesta yleissopimuksesta sen seurauksena.

Euroopan neuvoston urheilualan yhteistyö ja kansallinen koordinaatio

Opetus- ja kulttuuriministeriön edistää Euroopan neuvoston antidopingsopimuksen (1990) sekä YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unescon kansainvälisen dopingin vastaisen yleissopimuksen (2005) kansallista toimeenpanoa ja osallistuu niihin liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön. Suomi on myös allekirjoittanut Euroopan neuvoston urheilukilpailujen manipulaation vastaisen yleissopimuksen (2014). Sopimuksen ratifiointi odottaa EU:n toimivaltakysymyksen selkiytymistä.

Vuoden 1985 Euroopan neuvoston katsojien väkivallasta ja epäsopivasta käyttäytymisestä urheilutilaisuuksissa ja erityisesti jalkapallo-otteluissa tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen osalta opetus- ja kulttuuriministeriö tekee yhteistyötä sisäministeriön ja Poliisihallituksen kanssa. Opetus- ja kulttuuriministeriön edustaja on osallistunut Suomen valtuuskunnassa Euroopan neuvoston mainitun vuoden 1985 Euroopan neuvoston yleissopimuksen pysyvän komitean (T-RV) työskentelyyn ja samalla vuoden 2016 yleissopimuksen valmisteluun.

Yleissopimuksen uusi yhdennetty ja kumppanuuteen perustuva lähestymistapa on tervetullut. Viranomaisilla ja urheilun toimijoilla on

opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan ollut hyvä yhteistyö jo vuoden 1985 yleissopimuksen kansallisessa toimeenpanossa sekä siihen liittyvässä kansainvälisessä yhteistyössä. Uusi yleissopimus vahvistaa tätä yhteistyötä edelleen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunta on julkisen vallan ja urheiluliikkeen välinen yhteistyö- ja koordinaatioelin, jonka tavoitteena on edistää urheilun eettisyyttä ja siihen liittyvien kansainvälisten sopimusten toimeenpanoa. Neuvottelukunta voi tehdä ministeriölle esityksiä selvityksistä, tutkimuksista ja kehittämishankkeista sekä antaa lausuntoja opetus- ja kulttuuriministeriölle urheilun eettisistä kysymyksistä. Neuvottelukunnan alaisena toimii Urheilukilpailujen manipuloinnin vastaisen yleissopimuksen mukainen kansallinen toimintaryhmä. Neuvottelukunnassa ovat toimikaudella 2020 -2022 edustettuina sisäministeriö, oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen Palloliitto ry, Suomen Jääkiekkoliitto ry, Suomen Voimisteluliitto ry, Suomen Tennisliitto ry, Suomen Paralympiakomitea ry, Suomen Olympiakomitea ry, Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry, Pelastakaa Lapset ry, Ihmisoikeusliitto ry, SETA ry. Neuvottelukunta on edellisellä toimikaudellaan (2016 – 2019) käsitellyt vuoden 2016 yleissopimusta.

Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry osallistuu urheilualan kansainvälisten yleissopimusten toimeenpanoon urheilun osalta yhteistyössä muiden urheilun toimijoiden sekä viranomaisten kanssa. SUEK ry vastaa dopingvalvonnasta yhteistyössä muiden urheilun toimijoiden kanssa, tekee ennalta ehkäisevää toimintaa ja rikkomusten tutkintaa urheilun sääntöjen osalta sekä edistää muulla tavoin osaltaan urheilun eettistä toimintaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa SUEK ry:n toimintaa sekä käy sen kanssa säännöllisesti tavoitekeskusteluja.

Yleissopimuksen suhde liikuntapolitiikkaan

Yleissopimuksen tavoitteet katsojien turvallisuuden parantamisesta ja osallistavan ja viihtyisän ympäristön luomisesta kaikille ovat linjassa liikunnan ja urheilun eettisyyttä ja yhdenvertaisuutta edistävien liikuntapoliittisten tavoitteiden kanssa.

Liikuntalain (390/2015) yhtenä tavoitteena on edistää liikunnan ja huippu-urheilun rehellisyyttä ja eettisiä periaatteita. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys (2 §). Tavoitetta toimeenpannaan mm. liikuntaa

edistävien järjestöjen valtionapukelpoisuutta sekä valtionavustuksen määrää harkittaessa (10 §, 12 §).

Opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi vastuullisuuskriteerien avulla kaikkien avustusta hakevien järjestöjen toiminnan laatua ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta, liikuntalain tavoitteiden toteuttamista sekä liikunnan ja urheilun eettisiä periaatteita, sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Lisäksi arvioidaan, miten järjestö noudattaa Suomea sitovia kansainvälisiä säännöksiä. Kriteereinä ovat hyvä hallinto, terveellinen ja turvallinen toimintaympäristö, sukupuolten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus, ympäristövastuu sekä kilpailutoimintaa järjestäviltä liitoilta antidopingtoiminta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tukenut myös kuntien ja järjestöjen liikunnan yhdenvertaisuushankkeita erityisavustuksin vuodesta 2011 alkaen. Osana kokonaisuutta on tuettu myös urheilun rasismin vastaisia hankkeita.

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha avustusten myöntämiseksi liikuntapaikkojen ja niihin liittyvien vapaa-aikatilojen perustamishankkeisiin. Liikuntapaikkojen valtionavustuksia myönnetään laajojen käyttäjäryhmien tarpeisiin tarkoitettujen liikuntapaikkojen rakentamiseen, hankkimiseen, perusparannukseen ja näihin liittyvään varustamiseen. Lisäksi avustusta voidaan myöntää erityisestä syystä muuhun liikuntapaikkarakentamiseen. Hankkeiden rakennusteknisten asiakirjojen arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm. turvallisuuden ja esteettömyyden toteutumiseen hankkeissa. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö avustaa vuosittain tutkimus- ja kehittämishankkeita, joiden tavoitteena on lisätä liikuntapaikkarakentamisen osaamista ja laatua sekä edistää liikuntapaikkojen turvallisuutta, esteettömyyttä ja ekologisuutta. Vuonna 2021 alkaa hanke, jossa Rakennustieto Oy tuottaa ohjeet liikuntatilojen katsomoiden rakentamisesta.